

# آذربایجان

دوشنبه ۲۲ دی ماه

ناشر افکار جمعیت آذربایجان

شماره ۲۱ سال ۱۳۲۰

روزنامه آذربایجان از طرف يك جمعیت و برای رساندن مرام او بجامعه آذربایجان منتشر میشود و رویه آن تشریح حال گذشته - تشخیص علل مفاسد اجتماعی - پیداکردن راه چاره عملی برای رفع آنها میباشد

اداره درك و اصلاح و درج مقالات واره آزاد و مختار است وجه آبونمان : سالیانه ۸۰ ریال ششماهه ۵۰ ریال

مدیر : ع . شبستری سردبیر : ا . شمس عنوان تلگرافی : نامه آذربایجان جای اداره : خیابان تربیت کوچه پناهی روبروی دبیرستان پرورش

قیمت اعلانات : صفحه ۲ - ۲ ریال صفحه ۳ - ۱/۵۰

قیمت تک شماره در همه جا : ۵۰ دینار بعد از سه روز در اداره بکریال

## آیا کدام فکر است که

بشر را رو به ضلالت میبرد ؟

بقیه از شماره قبل

این نظریه مبنی و منبع استعداد و اصول دیکتاتوری را تشکیل میدهد بنا بر این مللی که طرفدار آن عقیده هستند هرگز با اصول دموکراسی راه نداده ، دموکراسی را باعث خرابی ملت و دولت ، و تفوق اشخاص پست و ضعیف الاراده میکنند .

دسته دوم چنین عقیده دارند که طبیعت غیر قابل تغییر نبوده بلکه هر آن در تغییر و حرکت است . آنان میگویند کلیه عواملی که ما در طبیعت می بینیم و کلیه حوادثیکه بوجود آمده و می آید همه در نتیجه پیدایش و تاثیر پاره علیل خارجی است . هیچ حادثه و امری بدون علت ایجاد نمیشود . (ولی غالباً علل و عواملی را که آن حادثه را بوجود میآورند ندیده تنها احداث آن امر را حس میکنیم و آنرا در نتیجه تصادف و قوه مافوق الطبیعه تصور مینمائیم) بنا بر این بشر نیز قابل تغییر بوده ، همچنانکه در نتیجه تاثیر پاره عوامل خود بین و جنگجو شده است ممکن است در اثر ایجاد عوامل دیگر اخلاق و طبیعت او عوض شده ، صلح - طلب و نوع پرست بار آید .

است شخص در نتیجه خود بینی خوشبخت شود ولی باید دانست که این خوشبختی نه تنها باعث خوشبختی اجتماعی نمیشود بلکه بسا اتفاق میافتد که باعث بدبختی اجتماعی نیز باشد . مسلم است که این سعادت در ظاهر خوشبختی بوده ولی در باطن بدبختی است .

ما چنین عقیده داریم هر فرد وقتی حقیقتاً خوشبخت است که در يك جامعه خوشبخت زندگی کند و در صورتیکه ملت یا جامعه ای بسعادت اجتماعی خود نایل گردید بطور حتم افراد آن نیز مسعود خواهند بود .

بنا بر این است که ما میگوییم : فکر خود بینی و منازعه برای بقاء همیشه بشر را مسموم نموده و مادامیکه آن فکر در افراد بشر و يك ملت باقی است آنانرا بوادی ضلالت و بدبختی کشانیده و هرگز روی راحتی و آسودگی نخواهند دید . لذا بر کلیه افراد بشر لازم است که در امحاء این فکر کوشیده برای صلح و خدمت ببرادران خود بکوشد و در نظر داشته باشد که همه افراد بشر مثل او حق حیات داشته ، زندگی راحت و مسعودی را دوست می دارد و از هر حیث با او برابر است . چنانکه گفته شاعر بزرگوار سعدی شاهد این مدعا است :

بنی آدم اعضاء یکدیگرند که در آفرینش زیك گوهرند چو عضوی بدر د آورد روزگار دیگر عضو هارا نماند قرار

در خاتمه باز متذکر میشویم افراد يك جامعه و ملتی وقتی اصلاح شده و خوشبخت میگردند که هر فرد فرد آنان منافع خصوصی خود را فدای منافع عمومی خلق نموده و همه برای جامعه و ملت کارکنند نه برای شخص . و افرادی را که افکار خود پرستی داشته و جامعه را وسیله ای برای اغراض و منافع شخصی خود قرار داده اند از جامعه بیرون نمایند

آنان عقیده مندند مادامیکه افراد بشر ، ملل و نژادها طبیعتاً امتیازی از همدیگر ندارند باید از هر حیث برابر محسوب شده و همدیگر را بنظر برادری نگریسته و دوست بدارند و در مساعدت و یاری هم بکوشند . آنان میگویند برای رفاه و راحتی بشر باید صلح و آرامش در تمام دنیا برقرار شود و آنان اصول دموکراسی را بهترین وسیله ترقی و آسایش بشر میدانند .

بنظر ما پیروان دسته اول که در خصوص نظریه خود و تعریف سعادت بشر زیاده از دسته دوم قلمفرسائی نموده اند در عقیده خود راه غلط پیموده و دچار اشتباه شده اند . چه نویسندگان دسته اول همیشه در یک جامعه و يك ملت سعادت فردی را در نظر گرفته و بسعادت اجتماعی توجه نموده اند ، و در حقیقت ممکن

## اصول آزادی و مشروطیت

حسین فرزاد (عباس زاده) بقلم

۳-

آزادی افکار : آزادی عقیده و حریت فکر اولین اصل آزادی و مهمترین رکن حکومت ملی است - این اصل از بدو تاریخ مورد احترام عقلا و فلاسفه بوده است ، برای اینکه با فشار و جبر و عنف ممکن نیست عقیده ای را از مغز کسی بیرون کرد - مرحوم تاقه الاسلام شهید که از بزرگان انقلاب مشروطیت آذربایجان بود در یکی از نطقهایش میگفت : « تو بمن میتوانی زور کنی ، و چشمهای مرا بادستمال ببندی تا نگاه نکنم و بینم - و باز میتوانی گوشه هایم را پنبه کنی تا نشنوم و هم قدرت آنرا داری زبان مرا ببندی که حرف حق نزنم - ولی این اقتدار و زور تو بر قلب من راه ندارد - هرگز نمیتوانی بگویی که (فهمم!) اتفاقاً می فهمم و فجایع اعمال تو را تشخیص میدهم و مظالم و بیدادگری تو را میدانم . اگر امروز نمی توانم دم بزخم و حرف حق بگویم فردا خواهم گفت این عقیده و فکر و فهم من است تو بر قلب و ایمان من راه نداری » آری ملتی که نیروی ایمان و عقیده خود را تقویت دهد هرگز مرتکب خبط و خطا نمیشود ، ترس و وحشت بآن راه ندارد ، نفاق و دشمنی و کینه و خصومت در میان آن قوم پیدا نمیشود - اگر توده ببنیادی آزادی ایمان آورد و به ارکان تمدن و ترقی عقیده پیدا کند همیشه پیش

میرود . جریان روزگار و حوادث دنیا نمیتواند ادنی خللی به ایمان آن وارد سازد . اینکه می بیند دسته یا جمعیتی ، دولت یا حکومتی زودتر دستخوش پرا - کندگی و زوال و انقراض میشود یگانه غلتش آنست که افراد آن جمعیت بمرام و مقاصد خود ایمان ندارند و متصدیان آن حکومت با اصول و مبادی دولت خود معتقد نمیشد ، در اثر پیش آمدی اجتماع میکنند و در پی حادثه متفرق میشوند ( آنچه را باد آورد بادش برد ) .

مسلمانان در اوایل ظهور اسلام چون ببنیادی دیانت ایمان و عقیده داشتند با وجود کمی عده و نبودن اسلحه کامل جنگ از هیچ حادثه ترس نداشتند و همیشه پیش میرفتند و ممالک دیگر را فتح مینمودند و عقاید خودشان را در میان ملل دیگر تبلیغ و ترویج میکردند ولی ایرانیان زمان ساسانی با اینکه صدها هزار سرباز و فیل جنگی و اسلحه و مهمات داشتند بواسطه فقدان نیروی ایمان و عقیده در مقابل هجوم مختصری مغلوب شدند و از بین رفتند .

پس مردم را باید با اصول و مبادی آزادی و مرام و آرمان حزبی معتقدش کرد و نباید در سر راه اظهار عقیده و فکر آنها مانعی تولید نمود . عقیده مقدس و آزاد است ولی عقیده که متکی با اصول اخلاقی و تمدن بشری باشد .

## رونوشت تلگراف واصله از اهالی زرقان

آقای مدیر روزنامه آذربایجان با ارسال رونوشت تلگراف واصله از طرف اهالی زرقان در موضوع اخذ سه هزار ریال بوسیله عبدالله بیگ امنیه که در شماره ۱۴ آن روزنامه درج گردیده بود متبنی است قدغن فرمائید مفاد تلگراف مزبور را که حاکی از تکذیب اهالی و اشتباه موضوع قضیه

میباشد در اولین شماره منتشر نمایند : \* \* \*

از مرند بتبریز : شماره ۶ روز ۳-۱۰-۲۰ اداره محترم امنیه در شماره چهارده روزنامه آذربایجان شرحی دایر باخذ نمودن سه هزار ریال بوسیله عبدالله بیگ امنیه از قریه زرقان موضوع فوق را کاملاً تکذیب و استدعا داریم نویسنده را تعقیب و بجزای دروغگویی خود برسد . از طرف اهالی زرقان ؛ ذکرا - عبدالله محمد - علی - زین العابدین - قربان علی - مشهدی علی - عبدالحسین .

بوتون مدنی ملت لرین اجتماعی حیاتی قانون اوزه رینده دور . هارادا قانون واضع لری عالم و آزاد اولسالار، اورادا ملتین مدنی و سیاسی رشدی ترقی وانکشاف ایده جکدور عکسینه هانسی ملت که استبدادی و دکتاتورلوق آلتندا یاشاسا اورادانه فقط حقوق علمالری حقیقه تی یازا بیلمز لر بلکه قانوندا اولان حقیقتی ده استفاده چیلر همیشه اوز شخصی منفعت لرینه تعبیر و تفسیر ایدر لر . خلاصه قانونی او وقت مقدس بیلماق اولار که ملتین احتیاجاتی و حیاتی اوزه رینده قویولموش اولسون و گرنه اوندان تنفر ایتماق لازم گلیر . اجمالا ایندی که قانونلار کهنه زمانین قانونی اولدو قوندان ، عقل و منطق موجبین جه اونلارون دکیشیلمه سی و یا تجدید نظر اولونماسی واجبدر مثلا جزاء قانونی موجبین جه اگر بیر نفر ۳ گون حبسه محکوم اولورسا ۱۵ ریال و یروب آزاد اولا بیلر . طبیعیدر ۱۵ ریالی اولان پولی و یروب حبسه گیتمز اما یوقسول طبیعتین حکمیله محکوم اولوب و گرك حبسه کیده (بورادا دیماق اولار که قانون، جزائی یوقسوللارا وروب و وارلیدان طرفدارلیق ایتموشدور) وهاییله دی عدلیه نین وثبت اسنادین اجراسی که همیشه یوقسولی وبوشلونی فشار و حبس ایدر لر (بوردا منیم فکرم بود گیل که بوشلوبور جونی اوده مه سین بلکه ایسترم بونی توضیح ویرم که اجرا قانوندا ولو بیر ماده ده اولا بوشلویا طرفدار دگیل)

زحمتلو قانونلاردان بیر رسیده انحصار وراثت قانونی دور که ورثه لیکی ثابت ایلی ینه قدر دنیاده مین جوره تحوللر اولوب و اوقدر یوبانیر که بعضی وقت ورثه یه اوز که بیر حصر وراثت لازم اولور . گولمه لی سی مالیات بر درآمد قانونی دور که اماره و قرانن اوزرینده

قورولموش دور . مثلا بیر باشماقچی یا بیر خیاط دورت یا بش شاگرد له ایشله یور . آقای ممیز حساب ایدور بونلارون هره سنون نیچه نفر عائله سی وار و اگر آدم باشی (۵ ریال) خرج ایدسه لر گونده ۱۰۰ ریاله بالغ اولور و بیرده دکان کرایه سی و اوزگه خرچلر وار که هاموسونی بری برینون اوستونه گلنده گونده فلان قدر و آیده فلان و ایله بهمان و گرك نیچه مین ریال مالیات ویرسون صورنا کمسیون دا نیچه مین ، نیچه یوزه تقلیل تاپور پس معلوم اولدی که بو ضربات ایلماخ و قراین و امارنین صحیح پایه سی یوخوموش دا و زوره فقرا صنفونین علیهنه تمام اولور !

و اما نظام وظیفه قانونی اونون (۲) ایلیک نتیجه سنین گوزوموزله گوردوخ - ملتی بیکار و ازدواجدان ساخلاماقدان سوای بیر آیری بهره سی یوخدور !

انحصار لار قانونونا راجع بیر کلمه دانشمورام . فارسی شاعر دیر : آن چیز عیان است چه حاجت به بیان است یوزده اوج قانون کندیلمی ایققدان سالماخدان باشقا هیچ بیر منفعتی یوخدور ! عجبای ایران پارلمانیندا اگله شنلر هاموسی دولتی و کند - صاحبی اولدیقی ایچون مالیات ارضی - نی لغو ایتمشلر . مزه سی بوردا دور که اونیدا کندیلمن اوزلری آلورلار .

الحاصل ایراندا وضع اولونان قانون لارون چوخوسی عدللت اوزنده اولمیوب و بر منصوص صنفدن (وارلی لاردان) طرفدارلیق ایله مشدور .

\*\*\*\*\*

اونارگوره دور که گرك چورمش و کهنه قانونلاری دگیشاق و عدالت و مساواته او یقون قانون لار وضع ایداق و البته اوسته کی دلایل ایلمن محترم اوخویان لار تصدیق بو یوروللر که دنیانون بو گون کی حالینه

فزونیدن لنن مکتوب سلام خالصانه عرض ایدندن صورنا مبارک خاطریزی مستضر ایدیرم : آیا بیزدن بدبخت ملت دنیا دا واردی ؟ آیا بیزده بیرگون گلجک که اوز دیلیمیزی یازیب اوخویاخ ؛ آیا اولور بو کی مثلا تهران اهلی آذربایجان دلی دانشیب قونوشسونلار ؛ آقای مدیر نه ایچون تهران خلقی ترکی دانشمیرلار ؛ هر دلیل که اونلار اقامه ایده جکلر بیزده او دلیله گوره فارسی دانشماریخ . مگر بیزیم دیلیمیزی بریندن کسلر و اونون پرینه بیر تهرانلی دیلینی یاپوشدیرالار ! آیا بو گون ایراندا بیلر سوزکی نیچه ملیون آذربایجان دلچا دانشیرلار . تبریزدن همدانقدر اطراف کندلرده آذربایجان کیمی دانشیرلار و قزوین حوالیسیدا ترکی دانشیرلار بوندان علاوه زنجان و خمسه ده ۸۰۰ کند و سکزیوز کند ده اطرافنده وار والهی و بالهی بیر - کلمه ده فارسی جا بیلن یوخدور . آیا بیلر سیز هاردا ترکی دانشان وار ؛ یقین بیلیرم کی سیزون اطلاعوز یوخدور . ایکی یوزمین خانواده یعنی ۲۰۰۰۰۰ خانوار و فامیل قاشقائی بیزیم دیله دانشیرلار . اما افسوس صاحبسیز دیلر بونلار اسر پرست لازمدر بوندان آرتیق جسارت و باش آغریسی ویرمورم . ع . امین تبریزی

**عطیه شاهانه خصوصنده**

وارد اولان شکایتلر بیله نشان وریر که عطیه مثلا فقیری چوخ اولان محله لرده که عبارت دور قره آقاج ، کوچه باغ ، خطیب و شاه آباد دان اونلارا چوخ آز سهمیه یازوب لار و درجی محله سنده شکایت اولنور که غیر مستحق لره که اون شاهیه پول اجاریه ویرورلر ویریلوبدر .

گچمیش قانون لار یاراماز . اگر وقت و توفیق تاپسام کهنه وضع اولونموش قانون لارین معاینی بربر یازاجام تا حقیقت معلوم اولسون

**قند مسئله**

محترم مدیر اگرچه باش آغرسی دی سیزدن بیر مسئله سوروشا جا جواب یازا بیله سوز یازون روزنامه نین برستونوندا درج اوخویانلار جواب ورسونلر : تبریزده قند و آب نبات بندلیق اولور بو شهرون ایکی اون اوج مین جمعیتی واردی بیر آدم گرك بیر آیدا مین ایکی گرام قند آلسونلار و هر گون شر قند ایکی مین کیلو گرام اصناف قند ویرور .

ایندی تاپون گوراخ بو حساب نچه آیدان صورنا آذر آیین ق هامویه یتشه جاقدر ؛ میرزاقه

**وارد اولان مکتوب**

محترم آذربایجان روزن اداره سینه بو نچه کلمه نی یازماقار ایدیروخ :

گچن منحوس دوره یعنی بهلر زمانوندا آذربایجان شهرنده دروازه پست نقلیه آژانندن قوتاردیلر دیم گلوب شو فر لردن رشوه آلردیلر قزیل اردو آذربایجان و اردا اولندا صورنا بو سو یقونچی لیق عادتی ترا اولمشدی تازه لیدقا گنه اردیل درواز سینده پست قویوبلار بیر نفریداله خار آیدندا گلوب گیدن شو فر لره چوخ اذیت ایدر و دیور : (دوش گوروم)

ولایت بهالیق در کبریت بری نشانی پاپروس ۱ قران علاوه دورت آیدور صدفه ایله موشم بیر تومان و بش قرانه راضی اولمور . محمد حسن شو فر لار ایکی تومان ایستیوب ویرمه دیکنه گوره تصدیق ایلمیوب و دیوبدور گیت محکمه یه یازدوم ! بیچاره شو فر ایلون دو قوز آینی بیکار قلوب اگر اچینا ایکی آی ایشلسه گرك ۵۰ تومان مابقی منفعتی ده دروازه لردن انلره و یروب ایوبینه الی بوش و یوزی قار دونسون اردیبله کیدوب کلن شو فر لار امضاء بیطرف



اصرافيون فرقه سنين موامنامه  
يازماسي



وطنداشلاريم فرقه نين كمسيوني اولديقنه گوره هله ليكده كيدون  
بو تو ليكده بيكارلاره ايش تاپوب فقرايه كمك اتمكه فرقه مزده  
فكر چكه جيوخ .



ليتوغرافي (اطلاعات)